

I DARKO O SEBI

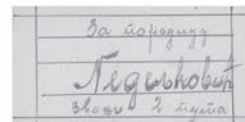
jer mu omogućavaju da u „prologu“ napravi „sajetak“ njegovog kreativnog opusa, polazeći od njegove prve predstave *Iza kulisa*, napravljene na sceni Ateљеа 212 (sceni koja ima svoje uslovnosti i ograničenja) и uz primenu novih технологија, па преко представе *Казимир и Каролина* такође у Атељеу 212, па све до *Вишњика* у Југословенском драмском позоришту, али и у копродукцији са фестивалом Град театар у Будви (што је захтевало истовремено размишљање о потпуно различитим сценским условностима које доноси

STRAHINJIĆA BANA BR. 12 (1955–1959) – RANO DETINJSTVO

Na samom rođenju sam se zagrcnuo, tačnije aspirirao plodovu vodu malo ranije. Nisam sačekao da izađem na vazduh и udahnem kao svi drugi. Smestili su me u inkubator, u kom sam proveo prvih mesec dana života. Za taj događaj на рођењу сазнао сам много касније из прича о мом киловој здрављу.

Prve četiri godine после inkubatora, moja porodica, otac Dragoš, majka Mira, četiri godine starija sestra Dubravka и ja, živeli smo kod dede и babe, Milenka и Vide Nedeljković, u Ulici Strahinjića Bana br. 12 (za porodicu Nedeljković – звони 2 пута – delili smo stan sa porodicom Janjić), veoma blizu Зоолошког врта и Калемегдана. Bio је то најлепши и најмирнији период читавог мог детинства.

15

Kalemegdan 1956. – tata, mama, sestra и ja

Darko o sebi

са једне стране сцена-кутија, а са друге амбијентални отворени градски простор).

Прво поглавље књиге представља изузетан допринос онога што данас зовемо културом сећања. Недељковићево лично, индивидуално сећање на одрастање у одређеном социјалном и урбаном миљеу не само што ће омогућити боље разумевање аутора и његовог дела, већ ће открити културни контекст који ће уобличи његов поглед на свет, одредити опсег његових хоризоната, вредносног система и естетских параметара.

Кроз ауто-етнографско истраживање простора живљења (*genius loci*), са духовитим опаскама на сопствена понашања и опредељења, он освешћује и комплексност сопственог пута ка професији сценографа и професора сценског дизајна, са мноштвом случајности које су „поплочале“ и олакшале тај пут. Фотографије тих простора, фотографије важних тренутака породичног живота, али и портретне фотографије људи који су директно утицали на његово оформљавање, изузетан су контрапункт тексту и чињеницама изнетим у њему. У овом поглављу посебно истичем три потпоглавља која се односе на три промене погледа на свет, иако је можда – и оно наредно, поглавље о Атељеу 212, везано за још једну промену погледа, иако је везана за праксу, те тек последње поглавље везано за рад на Факултету, указује на универзитет као платформу за „представљање“ и даље развијање тих, мултиперспективних погледа (Келнер).

Друго поглавље књиге јесте оно које је срж, суштина књиге и које омогућава да се додирне и осветли концептуални и креативни рад Дарка Недељковића. Изабрана форма дијалога се чини једина могућа у недостатку теоретичара сценографије, и примењених уметности уопште. И у монографији Миодрага Табачког (Клио 2004) једно од кључних поглавља представља разговор уметника са Ирином Суботић. Разговор је водио Раша Динуловић, водећи га систематично и враћајући разговор на кључне теме и задатке ове књиге. Указујем да Дарко уме, дигресијама упркос, да истакне суштину и ширину свог истраживачког поступка, попут излагања о сопственом истраживачком поступку везаном за рад на представи *Калигула* Албера Камиија у режији Снежане Тришић у Народном позоришту у Београду, или, коришћењем цитата ретких, али значајних критика његовог сценографског рада, попут критике Ирене Шентевске везане за представу *Ближе* објављену у књизи *The Swinging 90s*.

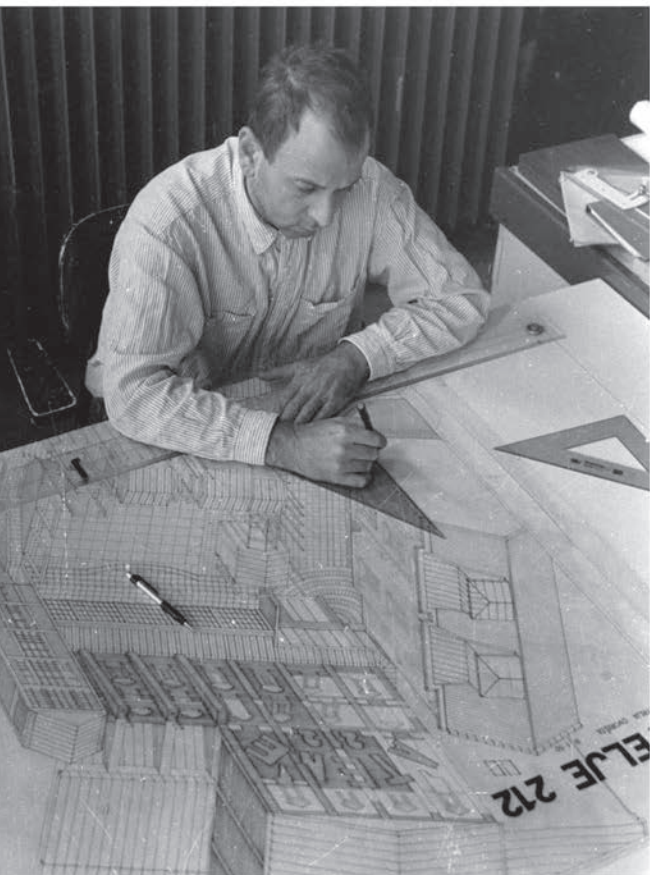
Треће поглавље доноси виђења и сведочења уметника који су са Дарком Недељковићем радили: Али-

се Стојановић, Предрага Ејдуса, Владице Милосављевић, Јелисавете Секе Сабљић, Светозара Цветковића, Снежане Тришић. То су искази из прве руке о процесу рада, сарадње између редитеља и сценографа с једне стране, или осећања глумца о простору који им даје више могућности за уметнички израз. Ту су и прилози његових техничких сарадника – оних који су кључни да обезбеде да се сценографска решења оваплоте на сцени у свом пуном потенцијалу, попут Томислава Шарабе и Мирослава Корићанина. Оба сегмента су изузетно значајна, комплементарна првом и другом делу, разјашњавају, то јест осветљавају из других углова исказе Дарка Недељковића саопштене у разговору са Рашом Динуловићем.

Стога четврто поглавље које представља одабране представе долази као неопходно финале књиге исказано сада у невербалној форми – онако како је једино могуће када је реч о сценографском раду – комбинацијом скица, фотографија сценографије али и фотографија са самих представа које показују на који начин се глумачко умеће остварује у новоствореном простору имагинације и снажног симболичког значења.

Пето поглавље доноси бројне неопходне прилоге и релевантну документацију. Тако ће заинтересовани читаоци, а посебно научници-истраживачи и студенти различитих струка везаних за позориште, имати могућност да и сами истражују, да у Прологу, другом и трећем делу добију интерпретативне оквире неопходне за разумевање рада Дарка Недељковића, а да онда у IV делу покушају да то провере у сопственој иконолошкој анализи. За оне којима су неопходни подаци о свакој представи, или о различитим позоришним уметницима ангажованим у представама, ту су и прилози те индекс аутора, свакако изузетно важан сегмент овакве публикације.

Укратко, књига *Дарко Недељковић, сценски дизајн у позоришту* – из личној ула, или како се то некад говорило „њим самим“, представља оригинално и веома комплексно дело о уметнику сценографије

Darko Nedeljković, Scenski dizajn u pozorištu – iz ličnog ugla

Kako god taj stil nazivali, postmodernim ili transmodernim, zgrada je nepogrešivo nosila u sebi duh pozorišta, ne bi je nikako bilo moguće pomešati sa nekom zgradom banke ili bolnice. Besprekorno urađena interpolacija novog objekta prema susedima: kući profesora Raška Dimitrijevića sa jedne strane i zgradi Jevrema Grujića sa druge, pokazuje brižan odnos prema istorijskom nasleđu grada i urbanom kontekstu u kome se našao novi Atelje i razvio prijateljske odnose sa „susedima“. Na gradilištu sam proveo čitave tri godine. To je isto kao istraživanje na licu mesta i pruža velike mogućnosti da se mnogo praktičnih stvari nauči, kako u projektovanju tako i u građenju zgrade pozorišta.

Godine 1991. sa projektom rekonstrukcije pozorišta učestvujemo na Praškom kvadrifjenalu.

69

Učešće na Praškom kvadrifjenalu 1999. godine

Darko o sebi

и сценског дизајна у хронотопу Србије друге половине XX века и прве две деценије XXI века. Књига је редак допринос сагледавању уметничког истраживачког рада, процеса који претходи замисли, концептуализацији и реализацији дела, а посебно је важно што је сагледана из угла уметника-практичара који је већ једну деценију у прилици да ствара, бележи и говори сопствену аутопоетику у раду са студентима. Са друге

стране, сведочења његових сарадника и „корисника“ његових замисли и реализација, драгоцен су допринос успостављању уметничких дијалога који су често, под притиском времена, скраћивани или остајали недовршени. Истовремено, књига представља један од библиографских камена-темељаца студијског програма Сценског дизајна, те залог њене оставштине за будућност.